Број 183. У Новом Саду, у петак 19. августа 1905. Година XL.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, празницом и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот на четврт године 8 круна 75 пот.
За остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне а за стране земље годишње 6 круна.

Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање „Рада“ дионичарског друштва у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића,
Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Значајан догађај.

Будимпешта, 18. августа 1905.

Јуче и данас састали су се и саветовали су се овде у Будимпешти изасланици народносних странака: Срби, Словаци и Румуни. Реч је била о кризи, односно о данашњем положају, а осим тога о општем тајном гласању.

Са радошћу могу вам јавити, да је у свима питањима постигнут потпуни споразум и показала се једнодушност. За најкраће време изнеће се све опширно на јавност, а мени допустите, да вам јавим само најглавније појединости.

Решено је, да у овим данашњим тешким данима не треба и опет да се ради о нама, а без нас, него да немађарски народи кажу своју реч и изнесу своје жеље, па и осуде. То ће бити на великом збору српском, словачком и румунском. Тим великим зборовима предложиће се резолуција, која је заједнички израђена, а то не искључује, да се одржавају свугде мањи зборови местног значаја, као и заједнички зборови Срба и Словака, а где то може да буде и Срба, Словака и Румуна.

Наш српски велики народни збор већ је сазван на Усековаиије у Новом Саду, На тај збор доћи ће нам по један изасланик словачке и румунске народне странке, да буду сведоци заједнице, а и ми Срби ћемо на велики народни словачки збор у Турчанском Св. Мартину и на велики румунски народни збор послати свога изасланика.

О општем тајном гласању и нашем држању према томе, није могло бити много речи, јер је та ствар давно на чисто изведена. Али се могло бар до некле сумњати, да ли су сви немађарски народи једног мишљења и једних осећаја у погледу кризе и оног становишта, што га треба сад да заузмемо Показало се да, јесмо и ово је врло радосна појава и од врло великог значаја.

У самој резолуцији, која је заједнички састављена и која ће се предложити народним зборовима, нећу на овом месту да говорим у кратко, него ћу вам је послати у целости, јер је ствар по нас од много веће важности, а да бисмо је требали да износимо својим речима или у изводу. У овај мах намера ми је била, да вам јавим само чињеницу, да заједница немађарских народа у Угарској т. ј. заједница Срба, Словака и Румуна постоји и да ће се знати показати баш сад, када је то најпотребније, у заједничком раду њиховом.

Пред новим добом.

Петроград, 16. августа.

Русија ступа у нов ред. Јанаура месеца идуће године назначен је сазив государствене думе. Има да се сачека још не пуних пет месеци; а то је кратко време за припрему и извршење тако великог посла, као што су избори за први руски парламенат.

У државама, где је народ сам свој господар и где узима жива учешћа у законодавству и осталим државним пословима тај се посао изводи за краће време. Парламенат је установа за Русе, за народ и цело друштво са свим нова, па треба народ са њом упознати. И честити и одушевљени поборници за уставност и реформе у Русији не жале труда: они са свим отворено и слободно у штампи и говорима, у предавањима и свуда износе своје назоре и убеђења и упознајуу народ са захтевима и потребама новога доба А народу је на првом месту потребно да зна: ко му је прави и истински пријатељ, за кога ће он свој глас дати.

Новине руске посведневно се баве питањем о изборима. На првом месту истиче се питање: шта је најпреће, шта најпотребније, да се изнесе на дневни ред на решавање од чега ће земља и народ имати користи. То што никада досада није било, сад бива: цензура се попустила и сва штампа пише отворено о манама и погрешкама управе и о начинима, како би се ваљало помоћи. Пред очима народа открива се читава арена — он види шта му ваља радити, куда му и с ким му ваља ићи и кога да бира у свој први парламенат. И још нешто: по свима насељенијим местима пространога царства, отпочели су да се држе скупови, на којима се свет обавештава о свему, што је у вези са овим покретом, који је отпочео шестог августа царевим манифестом.

У први парламенат руски треба да уђу људи, којима на срцу лежи напредак отаџбине; треба да уђу они који су и прегли, са опасношћу свога живота, да и Русија ступи у ред културних и уставних држава, који су дакле и истакли захтеве за реформе. То су људи, који су осведочили и доказали не само своју смелост, него и љубав према својој отаџбини. А и у Русији, као и свуда, народ зна, види и осећа ко га воли, ко ради за њ, ко се жртвује, а ко га најахује и вара, ко га продаје и пљачка, ко га кињи и обмањује. Људе треба избацати из друштва народних представника; они не треба ни да уђу у парламенат руски.

Народу у Русији треба што скорије помоћи — треба га просветити и дати му могућности, да се материјално и економски подигне. Интереси народа и интереси једне поштене управне власти у Русији увек су једни исти, увек су заједнички интереси. Али досада није било тога: интереси бирократије косили су се са потребама и интересима народа, и за то је читава земља страдала, а користи су имали само власници. Власт треба да води народ, да га воли, а не да га гони. Добар пастир, који управља стадом иде напред са фрулом, а стадо само за њим иде Тако је и с народом. Знаменити арапски коњи бедуински не знају шта је бич и камџија,

ПОДЛИСТАК.

СТАРИ УГУРСУЗ.

— Стеван Мора. —

Ако га ко спомене по имену вели му Тома Марков, само што одмах дода и придевак му: Стари угурсуз. Он је чобанин по занимању и прадед му је то био. Снажан, чврст, јака врата, иначе дугих прстију човек. Отуда је дошло у обичај, да колико год пута дође какви новајлија у жандаре, одмах га један од његових другова изведе до старог чобана, да му га прикаже.

— Гледај га, то је тај стари угурсуз.

Тома се мало прави глув, као и да не чује његов говор.

— Седите. Знам да сте се уморили.

И онда кашље, јаче, као да га нешто гуши.

— Угушиће ме та проклета сипња.

— Стари обешењаче, одавно сте зрели, за вешала. Не фали вама ништа! псује га стари жандар.

Тома поче још јаче стењати. Језик му запиње, а глас дрхће.

— Ја знам, ја осећам господари моји, како ми је. Ено погледајте оно на грани обешено пола черега овце, унео бих га жени, али немам снаге.

— И ту овцу сте ви украли.

Стари угурсуз подиже главу.

— Чујете? Тако што ми не говорите.

— Не?

— Ено вам каже и на репу газдин жиг.

— Но но, кожа подноси све.

Тома се замота у опаклију.

— Опет ме тресе грозница. Видим да се нећу извући из ове зиме.

Нови жандар ће у поласку рећи своме другу.

— Чујеш га, тај је пола цркнут.

Старији се насмеје:

— Но, но! Тако ти раскине ован оков с руку као какав перец, а чврст је, можеш њиме градове тући. И смео бих се опкладити да ће још ноћас што украсти.

II.

Сутра дан а оно нестало бележнику на салашу две свиленоруне овце. Било је мочарно, ружно време те ноћи, падала је киша и дувао је ветар, — не би чудо било да их је ко на пољу из чопора излучио, али су их из бележникова обора украли, где су пет-шест бироша и девет паса, који чувају салаш.

— Не, ви сте ту умешани, беснео је бележник на своје слуге.

Позвао је у помоћ жандаре, не би ли они ушли у траг овцама.

Бележник је међу тим и сам се трудио да уђе у траг својим овцама. Обишао је све салашеве, све чобанске оборе. Али нигде ни трага.

Истресао је Тому чак и из опаклије. Стари је кукао:

— Кад вам је псето болесно, ни с њиме не поступате тако као самном. Ма да ме тресе грозница, мислиш, душа ће ми се смрзнути.

Бележник пожали старог и болног чобана, маши се за џеп и хитне му једну форинту.

— Ево, ти, матори угурсузе, донеси какву добру ракију, сасипи у њу једну кашику паприке, па ће изићи из тебе ђаво.

И онда оде даље.

III.

Мали, плавокоси жандар, који је јуче рекао, да ће стари угурсуз још ноћас красти, није био у потери. Кад се потера вратила без икаквог успеха и почела се ради тога љутити и ружити, рећи ће плави жандар:

— Видите, ја који се из собе нисам ни макао, знам које извршио крађу.

— Ко?

— Стари угурсуз, Тома Марков.

Остали су вртели главом.

— Е да богме. 77 грозница га тресу.

— Не браним ја ма га и 177 грозница тресло, он је украо овце.

— А по чему судиш?

— Баш по том, што га је тако јака грозница тресла.

Била је мрачна ноћ. Киша је падала, а ветар је фијукао. Ни ватре, ни лавеж паса, ништа што би човеку давало правац хода по пољани без путање!

— Не разумем — рече млади жандар, која невања нас гони, да сад по овој непогоди идемо старом гурсузу.

— Само полако.

Сад ћеш одмах дознати, зашто смо морали баш сад овамо доћи. И дознао је да стари угурсуз, који је онако преболан лежао, кад су га после подне посетили није сад ту код обора. »Отишао је у село, својој жени«, тумачио им је сањиви бојтар.

а то су најбољи коњи. Арапин воли свога коња, сматра га за хранитеља и дели с њим добро и зло и коњ на миг свог господара иде напред куда овај зажели. Таква је и управа најбоља, где нема принуђавања, него љубави и добре воље. Власт у Русији треба да се препороди: да води народ, а не да га гони. Тада ће народ имати поверења у власти.

Избори, који ће се ускоро извршити у Русији је су критичан моменат за препорођај власти руских. За то је потребно да ови избори за први руски парламенат буду потпуно слободни, да буду глас народа, који себи и својој отаџбини жели само добра Нити треба понижавати власти, нити вређати народ: народ у Русији није дивља звер, а власт није укротитељ њен.

МИР.

Изасланици обрађују уговор мира између Русије и Јапана, који се држи још у тајности и тек, када буде потпуно готов, објавиће се свету

Сви листови пишу хвалећи изасланике и председника Русвелта, што им је пошло за руком, да учине краја рату и склопе мир. Једино у руској и јапанској штампи избијају гласови, који су незадовољни са уговором мира Једнима је много, што се дало, другима је мало, што се добило.

*

Уговор мира почели су састављати у среду у јутру и неки држе да ће до краја ове недеље бити готови, а неки опет, да ће тек за 10 дана. Уговор се саставља најпре на француском, па за тим на енглеском језику. Има у њему 15 тачака. Уговор нема никакве тајне клаузуле.

Витеов брзојав цару Николи.

Вите је 18. о. м. отправио из Портсмута овај брзојав:

Јављам Вашем Царском Величанству, да је Јапан примио услове мира Вашег Величанства и тако је мир, хвала мудрој и чврстој одлуци Вашег Величанства, успостављен и то уз строго одржање свију упутстава Вашег Величанства Русија остаје иста она велесила на Дањем Истоку каква је и до сада била и остаће за сва времена. Сву своју душевну снагу смо развили да спроведемо налоге Вашег Величанства и нека нам опрости Ваше Величанство, што нисмо могли учинити више.

Примирје.

Вите и Комура су већ потписали примирје, које ће важити за време, док се уговор мира не зготови и званично не прогласи мир. Фактично примирје биће склопљен на бојишту између генералног штаба руског и јапанског и по томе ће се на свечан начин објавити обема војскама.

Криза.

Министар-председник Фејервари отпутовао је јуче у Ишл. Ово је већ по други пут, како за ово кратко време иде Фејервари краљу.

О његовоме овоме путу у главном има две комбинације.

Једни доводе овај његов пут у свезу са аудијенцијом бившег министра Лукача. Лукач је приликом своје последње аудијенције, како држе политички кругови разјаснио в адару, да ће финансијални положај угарске владе због неплаћања порезе за кратко време доћи у врло критично стање С тога је предложио, да пре тога времена, да би се зло предупредило, треба што пре одлучити се на енергичнији поступак. Држе, да је ради тога краљ позвао Фејерварија, да се посаветује, шта да се ради.

По другима опет Фејервари је отпутовао у Ишл ради програма владиног, који је прошли пут поднео владару и који би 2. (15.) септембра изнео и пред сабор. Овом би приликом расправили још неке тачке, у којима је краљ тражио разјашнења У осталом краљ тај програм још није усвојио и не зна се да ли ће и пристати на опће тајно гласање.

Иначе још смо врло далеко од размршаја данашње кризе и нема изгледа, да ће у скоро и доћи.

Политички преглед.

Српски зајам и наоружање српске војске. „Н. Сл. Преса“ има следећи извештај из Београда: — Питање о зајму дошло је поново на дневни ред Влада, истина није учинила још никакве стварне кораке за решење тог питања, али се ипак владини кругови озбиљно баве тим питањем. — Постоји само једно стварно решење, а то је, да се зајам само за војне цељи закључи. Сад ће меродавни војнички фактори определита, колика је сума за ту цељ неопходно потребна. За сада се сума потребног зајма креће између 25 и 50 милиона. О томе је питању било доста говора још за време Пашићевог министарства. Тада су војнички кругови били мишљења, да треба извршити потпуно наоружање војске, докле су чланови кабинета грађанског реда били мишљења да се за сада набаве само брзометни топови, набавка осталог ратног материјала да се остави за доцније време али војнички кругови победили су, те је решено било, да се на потребе војске утроши 48 милиона. Садањи, Стојановићев кабинет имаће то питање да реши. У министарству војном држе се сад конференције, које ће определити, шта и колико треба да се набави. Тек пошто се те конференције заврше, влада ће се бавити тим питањем, она ће тада донети коначну одлуку, да ли се с погледом на данашње финансијско стање, може све оно набавити, што војнички кругови траже. Колико се већ сада о томе може рећи, вероватно је, да ће у министарству војном захтевати да се не набаве само топови, него и пушке, с муницијом и све што је за Црвени Крст потребно. Како изгледа, владини кругови вољни су да се одазову меродавним војничким факторима, те ће зајам по свој прилици изнети суму од 50 милиона. Влада проучава већ услове за набавку ратног материјала према офертима, који су раније стигли министарству војном.

„Политичка Кореспонденција“ саопштава у допису из Београда следеће: — Влада се бави сада озбиљно с питањем о наоружању српске артиљерије са брзометним топовима Чим се у октобру поново састане скупштина ово ће питање доћи на дневни ред Влада је у своме партијском клубу већ изјавила, да ће у прошлој години одобрени кредит од 300.000 динара употребити на извршење упоредних проба топова, и то најбољег модела, што ће у своје време извршити стручњаци. Није истинита вест, да је и влада коначно решила о избору топова упоредном пробом, те су према томе преране вести о времену вршења упоредних проба. —

„Петроградска телеграфска агенција“ има ову вест из Београда: — Садања српска влада изјавила је, да ће наредити вршење упоредних проба топова; а у цељи наоружавања војске, да ће закључити у министарству један мањи зајам; пројектоване споредне железничке пруге, да ће саградити унутарњим зајмом код управе фондова. Најзад је влада изјавила, да ће идућој скупштинској сесији поднети неколико законских предлога у цељи унапређења народног газдинства.

— А зар га не тресе грозница?

— Шта знам ја... шта ме се тиче.

— Шта си ти био пре тога, упита ће плавог жандарма новајлија.

Плави жандарм се насмеши:

— Шта сам био, био сам, али мој отац је био чобан...

IV.

— Отвори, стари угурсузе!

Тома је познао глас плавога жандара, и одмах је био на чисто.

— Шта желе господари?

— Тебе желимо, стари угурсузе, оправљај се.

— Ја вам требам? Да се оправљам? На што, та ја сам код куће.

Плави жандар узе пушку на руке:

— Не одговарај... јер ћу те иначе отерати овако како стојиш. Бележникове овце си ти појео, ти матори угурсузе... Један, два! Хајд!

Чобанка клекне пред жандаре:

— Господо, слатка господо, немојте га дирати није он, није...

Плави жандар је одгурну даље коленима.

— Одлази. И ти си јела од њих.

Тома се продера:

— Не дирај ми у жену, псето. Дај овамо те окове, па онда хајдмо, терајте ме, мучите ме — то вам је занат. Али нећу признати, псино. Тог Бога нема...

Онај други жандар, новајлија, удари га руком по лицу.

Тома на то пљуну.

— Ти жабо.. ти.. Зар си и ти човек? Ти, Чивуту!

V.

Ни глад, ни бој, ни жеђ нису могли приморати Тому да призна.

— Преболан, сам онда био, и све да сам хтео нисам могао украсти...

— Али сутра дан у вече си оздравио, отишао си кући својој жени, псето. Оздравио си као во.

Чобан одговори:

— Грозница није као друга болест.

За тим падне.

Тако је то ишло пет дана. Онда су га пустили. Уз пут сретне нове жандаре где терају једног другог чобанина: Симу Мандариног. Он натуче шешир на очи, како га не би познао Сима. Страх му је било човеку у очи погледати кад зна да је човек невин.

VI.

Без јела, пића и једног покрета спавао је други дан до подне. И онда га је неки горак, тућ плач пробудио. Хтео је устати, али је само главу могао подићи, тако је био искрхан од боја.

Симина жена, је била то што је кукала.

— Оди ближе, Маро, — рече јој, — не могу видиш да устанем. Шта си дошла?

Жена седе тамо код кревета.

— Кажи ми човече, тако ти Бога, је ли и мој муж у ту крађу умешан?

Тома заврти главом.

— Није, није!

— Видиш, мој муж, зна да ти нись чист, он те зацело неће одати али имаш ли ти душе да си мануо мог човека, да га ти крвници муче

Као да ће му се сви зглавци раставити, како се осећао кад је хтео подићи се. Али ипак се подигао и сео на кревет.

— Шта, ја да сам украо? ја украо? Ко ти је рекао? Је ли муж?

— Не, нисам тако рекла, нисам то хтела рећи. На ту форму... да ти о тој крађи знаш, рекао је.

— Но, па знам, о њој. Ево, знај и ти: ја сам украо оне две мрцине. Ја, чујеш. Али кад је твој човек, то теби као жени казао онда нека труне, тамо где је.

Симина жена и данас се не сећа како је кући стигла, тога дана.

VII.

После подне је нека баба Тому истрла и неком машћу намазала, у вече је већ на ногама био. Срце га је вукло свом стаду, те се упути тамо...

Кад је стигао до Симине куће, на улици пред капијом су стајала Симина два детета са исплаканим очима. Они се склепташе Томи око ногу.

— Чика Томо, нисте видели нашег оца? Пошаљите га молим вас кући, јер мати оће да се убије за њим.

Чобанин не одговори ништа деци, али застаде. Стојао је неко време и онда се врати, а да не би морао поред своје куће пролазити, упути се преко једног празног неограђеног дворишта у други сокак, па право у општину.

Вече је било. Кишбиров је управо хтео лампу да запали, кад је пред њега чобанин искрснуо.

— А шта тражиш ти овде у ово доба.

Чобанин седе, на оптуженичку клупу.

— Иди синко, позови преко господина натароша. Реци му да је ту тај човек, што му је украо његове две овце. Иди синко, иди. Не бој се, нећу побећи. С мађарског: Бар.

Стара Србија и Маћедонија. Из Солуна јављају да је бугарски револуциони комитет осудио на смрт Бориса Сарафова због проневере комитског новца. О овоме су извештена сва комитска начелства. Битољски и скопски комитет нису задовољни са вођењем истраге и на њихов захтев је образована нова комисија, која ће поново испитати Сарафовљеву кривицу, и која је већ отпочела рад. Противу Сарафова је велико огорчење у целој Маћедонији.

Сељачка странка у Србији. Јављају из Београда: Бивши министар финансије, Вукашин Петровић, који сад у Бечу живи, дао је оставку на председништво једне фракције сељачке странке, налазећи да се у тој странци не може одржати споразум. Председник сељачке странке остаје бив. генерални конзул у Скопљу, Куртовић

Государствена дума и листови у Сроији. „Франкфуртске Новине“ доносе у телеграму из Београда ово: — Владин лист „Одјек“ посветио је государственој думи подужи, чланак у коме вели, да је государствена дума још много далеко од једног модерног парламента, али је она свакако једна паметна концесија духу времена, којој ће још и друге морати следовати. — Орган старих радикала „Самоуправа“ мисли, да је лед пробијен, да је отпочела ера слободног развитка Русије и да она мора све више напредовати.

Вести из места и са стране.

Нишлије у Сентомашу.

У недељу се у Сентомашу осећало живље кретање. Долазило је нишко певачко друштво „Корнелије“. На Велику Госпојину зором рано кренуше се Србобранци браћи Нишлијама у сусрет, на челу са Јевремом Пивничким, учитељима и другим члановима наше певачке дружине. Сусрет је био српски, прави сентомашки. По доласку су их разместили по становима, где су свугде срдачно дочекани и примљени. Пре подне појали су на богослужењу у цркви. Црква је дупком била пуна и на свачијем лицу читала се радост и одушевљење и свако је поглед бацао на кор, где је био хор невачке дружине „Корнелије“. Гости су почели пајати тек после апостола. Сви смо били изненађени. Чули смо доста певачких друштава, али ово је било нешто уметнички, нешто божански. Диван сопран, диван тенор, снажно брујање баса и то све хармонично, дивно. — Кад полазисмо из цркве, на свачајем лицу читаш блаженство, задовољство. За час бесмо једно, своји и ми Сентомашани, који смо се позаваћали као небраћа, а овамо смо деца једнога народа. Добра је ово школа за наше певачко друштво, да у будуће не буде тесногрудо, те да прими у своје коло све грађане па и занатлије, јер су овде имали прилике видети, како топло куца срце и у сиромаха грађанина, и у занатлије, јер песма занаша, песма мири.

Исти дан у вече био је концерат певачке дружине „Корнелија.“ Улазнице су биле распродате пре но што су браћа Нишлије и дошле, но то није сметало, Сентомашани су плаћали непрестано улазнице ма да места није ни било. — Многи су стојали, а има их, који су и из ходника слушали. Песма се низала за песмом и све су тачке дивно уметнички изведене. После концерта поче игранка, поче весеље онако сентомашки до зоре. Веселило се, наздрављало се, пило се. Сутра дан су се кренули гости, ал не уједно, већ свако за себе. Било их је и који преноћише и тек у уторак отпутоваше јутарњим возом. При растанку браћи Нишлијама довикујем: хвала на уметничком гостовању, срећан вам пут, и дај Боже не и последњи пут.

Ђ. С. Миленин

Нови митрополит Србије.

Наш дописник из Београда јавља нам: Јавио сам вам телеграмом, да је 18. ов. м. за Митрополита Србије, при поновном избору изабран епископ шабачки и администратор митрополије Димитрије. Нови митрополит рођен је 1836 у Пожаревцу, свршио је богословију и философски факултет у Београду. После кратког бављења у унутрашњости Србије као свештеник, изабран је за професора богословије, где је остао до 1884 када је изабран за епископа нишког под митрополитом Мраовићем. Кад се митрополит Михаило вратио у Србију он је дао оставку. После кратког времена буде изабран за држ. саветника, али је у том положају већи део времена провео на осуству у Француској. После смрти мотрополита Михаила изабран је за епископа обновљене шабачке епархије, на коме је месту остао до данас. Доста је радио на пољу црквене књижевности и важи као одличан беседник.

Његов избор за митрополита има још да потврди краљ Петар.

Управитељ свештеничког конвикта.

Пишу нам из Ср. Карловаца, да је за управитеља свештеничког конвикта изабран професор Ђорђе Магарашевић, а не као што се раније мислило да ће бити професор Сперњак. Држе, да је професор Магарашевић најпогоднији за то место — а будућност ће показати, да ли је тако.

Летина у Србији.

„Трговински Гласник“ пише: Овде су ситна жита много лошија од прошлогодишњих у сваком погледу, ипак за то цена није ни мало попустила новоме житу већ је некој врсти и поскочила.

За кукуруз се може слободно тврдити, да су у пола пропали. Жалосно је гледати на пијаци у сваким колима грдне гомиле, посеченог јаловог кукуруза понесеног за храну говеда.

Виногради и воће за сада су добри, за вино граде би требало кише, те да се зрно напоји. Бостани су такође рђави, јер нису могли природно сазрети већ их је ова жега спржила.

Траве су у опште биле добре, те се не треба бојати глади код стоке.

Нађен на улици мртав.

Из Земуна нам јављају, да је онномад на ноћ капетан дунавског паробродског друштва Здравковић у главној улици нађен на тротоару мртав. На лешу нису примећени никакви знаци насилне смрти. Мисли се да га је капља ударила. Било му је 43 године. Наређена је секција, којом ће се имоћи утврдити од чега је наступила смрт.

Истрага против Бонифаца Плаца.

У уторак су отпочели истрагу подигнутуу против Бонифаца Плаца, окружног управитеља и против професорске колегије суботичке гимназије. Плац је срушио на матуритету Костића из латинског језика и ако Костић у свима осталим предметима беше добио одлику, а ни сама латинска задаћа му не беше тако рђава, да је морао пасти. Због тте рђаве оцене се сирома Костић убио. Истрагу спроводе два окружна управитеља и два гимназијска управитеља. Комисија је досад испитала Плаца и некојее професоре Посланици Хајду, Војнић и Рајснер су поднели тужбу и против управитеља и проттив целе колегије. Истрага ће трајати неколико данаа.

65.000 Срба и Хрвата одселило се у Америку.

То су званични податци, који кажу, колико има свега нашега јадногa народа у тој тужној Америци.

А колико ли се странаца досељује сваки дан к нами, који живе лепо, обилато, добро, код нас и од нас у нашим крајевима?

Сваки дан нам је наша стара постојбина све више туђа, све пунија страних досељеника, а нашега народа — староседиоца — сваки ддан је у нас све мање.

Кад се већ свет наш сели, не би ли дакле боље било, да се наша добра деца од сад још више него до сад у младости у свет крећу? — Да они уче и изучавају добре и корисне послове и потреббне ствари, па да се после место странаца они враћају кући и да они међу нама раде, теку и свој крај и народ просвећују? Где староседеоци Срби по питоомим српским крајевима не осећају још довољно поттребе или немају можда још довољног прегалаштва ни отпорне снаге, зар није боље, да у те наше крајеве одлази онај природни сувишак српске радне снаге из српских пренапуњених крајева, а не у Америку, Африку и т. д.

Шаљите дакле ваљану српску децу из малена у свет, упућујте их на поштење, послушносст и рад, па ће за неколико година оживети место ваше и читав крај ваш, јер ће ти младићи брзо бити од велике користи и имати велику заслугу, па ће и своју породицу боље помагати него што данас зарађује један прости и задњи надничар.

Коњ у Европи.

Познато је да Европа највише коња има. По пописним подацима било је год. 1900. у Европи 30 милијуна и 400 хиљада коња; у Северној Америци 17 милијуна 425 хиљада; у Јужној Америци 5 милијуна 430 хиљада; у Азији 29 милијуна; у Африци 1 милијун; у Аустралији 2 милијуна 300 хиљада, свега 93 милијуна 550 хиљада. Да како да су те бројке тек приближне, али за Европу, где у свим цивилизираним државама постоје статистички уреди неће бити велика разлика. Од 38 милијуна коња, који се налазе у Европи, отпада на Русију 22, на Немачку и Угарску 3, Француску 3, Велику Британију $1^1/_2$, на Аустрију $1^1/_2$ милијун, а на Белгију и Данску 300 хиљада коња. И поред свег тога што се свуда употребљава снага паре и електрицитета, број коња саразмерно врло мало опада, а у некојим крајевима се шта више и диже. Тако се је у Белгији од године 1846. до 1865. број коња смањио тек за 23 хиљаде комада, премда се је у тим годинама белгијска индустрија највише подигла. Где и како се коњи употребљавају, на то упливише земљораднички развој дотичних земаља. Тако у Вел. Британији отпада $^3/_4$ коња на пољопривредни рад, као и на ергеле, дочим $^1/_4$ на градове, док на противу Угарској, где је продукција куд и камо већа највећи део коња налазимо на пустарама.

Брзојави „Застави“.

Стигли 19. августа.

Криза.

Ишл. Владар ће у подне примити министра-председника Фејерварија.

Шопрон. Муниципални одбор одбио је предлог, да се својевољно уплаћена пореза не шаље државној благајни.

Избор посланика у Бихару.

Будимпешта. У бихарском изборном срезу изабран је Кошутовац Лудвиг Риго.

Уговор мира.

Петроград. Вести о тајној тачци уговора са Јапаном у погледу плаћања 300 милијона долара неистинита је. Железница од Карбина до Сибирије остаје у рукама руским.

Портсмут. Вите је тражио од Комуре да одреди рок до кога мисли подписати уговор о миру (јер он Вите жели до 12. септембра да одпутује). Јапан је пристао да се донде потпише уговор.

Догађаји у Русији.

Петроград. На највишем месту закључено је, да се образује министарски кабинет. Председник би му био Вите.

У почетку септембра биће многа помиловања.

Петроград. У Туфлису је стање страшно. У Шуши су оружани Татари цело место опсели и убијају Јермене

Митрополит Димитрије.

Београд. Краљ је потврдио избор митрополита Димитрија.

ИЗЈАВА.

У извештају, донешеном у јучерашњем вечерњем броју овога цењеног листа који говори о раду учитељског збора среза новосадског, одржаног у Кулпину 17. (29.) августа т. г. вели се, да сам се ја при изради моје теме о рачуну у III. разр. „ограничио само на сабирање“. Тим поводом — да би ствар јасна била — част ми је изјавити ово:

Мени је учитељски збор у седници својој, одржаној у Новом Саду о ускршњим феријама поверио, да израдим једну тему из рачуна у III. разреду. Није се ту казало прецизирано какву тему да израдим, а најмање ми је поверено да израдим цело градиво рачунања у сва четири вида. Па шта сам ја радио? У мојој теми сам говорио о важности рачуна у основној школи у опште, прешао сам за тим на понављање наставног градива рачуна у II. разр. за прва два месеца шк. године а затим сам расправљао тему: Сабирање у III. разр. основне школе. Да је мени збор изрично поверио да израдим цело градиво рачунања у III. разр., онда би ми дужност била то да израдим а овако сам ја изабрао онакову тему, какову сам ја хтео, што би и сваки други мој колега учинио у сличном случају.

Нови Сад 19. августа (1. септ.) 1905.

Ђорђе Петровић,
учитељ новосадски.

Трговина

НОВИ САД, 19. августа 1905. године.

Пшеница прве каквоће 15 к. — п. до 15 к. 10 п.
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.
Пшеница средња 14 к. 60 п. до 14 к. 80 п.
Пшеница лакша 14 к. 20 п. до 14 к. 40 пот.
Наполица 12 кр. 60 пот. до 12 кр. 80 пот.
Јечам нови 12 круна 20 пот. до 12 кр. 40 пот.
Зоб 11 кр. 20 пот. до 11 кр. 40 пот
Кукуруз у зрну ст. 15 кр. 60 п. до 19 кр. — п.
Кукуруз у зрну н. — кр. — п. до — кр. — пот.
Маст 152 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина 152 кр. — пот. до — кр.— пот.
Сланина паљена 152 кр. — п. до — кр. — п.
} за 100 кила

Свињи угојени тешки 102 до 104 пот.
Свињи средњи . . 96 до 100 „
Свињи лаки . . . 92 до 96 „
} по килу

живе мере.

Теоци 80 п. до 84 пот. по килу
Јагњци — к. до — к. по пару
Овци 24 кр. до 48 кр. по пару.

ЖЕНИДБА.

Млад трговац Србин, 28 година стар, са трговином спецерајске и деликатеске робе, која постоји већ четир године на најлепшем месту, у сред вароши у главној улици, рад би се оженити и то са девојком од васпитане и отмениј фамилије, са миразом најмање 2000 форината. Обратити се са фотографијом, писмено на администрацију овог листа под **бр. 115.**

885 2—3

В. БЕЧКЕРЕК **НОВИ САД**

Списак
ШКОЛСКИХ КЊИГА

о којем је у овом листу већ било говора изашао је из штампе и разашиље се свим нашем учитељству.

Молимо сву ону

г. г. учитеље и учитељице

које случајно не би добили овај списак због непотпуности нашег учитељског шематизма или неуредне поште, да нам у свом добросхваћеном интересу саопште своју адресу, а ми ћемо им овај врло практичан списак одмах послати.

843 2—5

Књижара

СТАНКОВИЋ и МАРКОВИЋ

Нови Сад **В. Бечкерек.**

● СОМБОРСКИ ●

ОВЧИЈИ СИР

Главни извоз и велика трговина далеко признатог на добром гласу сомборског овчијег сира стављ овим до повољног знања п. н. господи, да сезона извозна још траје до 1. октобра п. н. к.

Главни извоз шаље поштом или железницом (по жељи) у дрвеним качицама изнад 7 до 40 кила величине уз најјефтиније дневне цене.

Сада је роба најбоља, а квалитет извр стан; услед побољшања времена цена много јефтинија; с' тога најтоплије и препоручује и моли за што веће налоге слати на адресу:

DUSAN DALJCSEV

ZOMBOR 897 2—5

(Bacska),

које брзо и савесно обавља.

Цене сира бадава

и франко

Берба је на прагу!

Сваки коме **БУРАДИ** треба. нека се пожури да зараније набави.

Добити се може и то лепа здрава нова бурад сваке величине код

Едуарда Херцега

у Руми.

895. 2—15

Једини и искључиви продавалац свију издања Луке Јоцића.

НА

школским књигама

даје

највећи рабат,

јер сва издања држи у великој количини. — Препоручује своје велико стовариште беле и концепт хартије, оловака, пераци, гуме, најбоље каквоће мастила, сунђера, прописева са сликама, цртанака, и сав остали прибор по

● ЦЕНЕ ЈЕФТИНИЈЕ НО ИГДЕ. ●

КЊИЖАРНИЦА

Милана Ивковића

у Новом Саду.

Каталог шаљем на захтев бесплатно. I. 875 4—15

ЗЕМЉА

близу Шапца око 50 јутара саме оранице, са свима потребним зградама, продаје се из слободне руке са повољним условима. Упитати **Милутина Савића, фарбара, Ср. Митровица или Г. С. И. Којадиновића, адвоката Шабац (Србија).**

Купац може одмах у посед ступити. 900 1—3

ГВОЖЂАРСКА РАДЊА

СТЕВАНА АДАМОВИЋА СИН

У МИТРОВИЦИ

препоручује за наступајућу сезону

Mayfarta система

● ВИНСКЕ ПРЕСЕ И МУЉАЛА ●

за врло јефтину цену, како за готов новац тако и на одплату. 898 1—3

У ПАНЧЕВУ

доле на Тамишу код купатила има

КОРПИ

на продају. Нарочито упозорујем на овај оглас трговце.

901 1—2 **ЈОВАНОВИЋ.**

ГАЛАНТЕРИЈСКА ТРГОВИНА

ЂОКЕ С. МИЛОСАВЉЕВИЋА

у ЗЕМУНУ

потребује једног ваљаног и окретног **ДЕЧКА** за шегрта, из бољи кућа може одма примљен бити. 899 1—3

ВЕЛИКА

ПАРНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА

Ђорђа Ивковића

У НОВОМ САДУ

дунавска улица, у својој кући

снабдевена са 8 машина, које креће гас-мотор, а уређена најновијим модерним и сецесије словима, украсима у шарама сваке врсте израђује најсавршеније све штампарске и књиговезачке послове брзо тачно и на највеће задовољство, а све по цени јевтиније него игде. 331 16—25

Моли за многобројне наручбине

ИНЖИЊЕРСКИ БИРО 494 4—7

БРАЋЕ МАТИЋА

дипл. инжењера у

ПАНЧЕВУ

прима грађевинске и инжињерске послове.

ДВА ЂАКА

из бољих кућа у кост и стан примам. Упитати се у администрацији „Заставе“.

886 2—3

П. Н.

Част ми је поштованом грађанству из места и са стране до повољног знања ставити, да сам на овдашњој пијаци у кући г. Е. Дајча преко од католичке цркве отворио

нову конфекциону радњу,

која ће увек бити богато снабдевена како са женским тако и са мушким и дечјим хаљинама, увек ћу имати на стоваришту у великом избору мушког веша, краватни, шешира и ципела, како за одрасле тако и за децу, а тако исто и за осталу у ову струку спадајућу робу.

Као вишегодишњи члан фирме Стеве Ј. Капамаџије у Земуну у стању сам са најпознатијим фирмама у свезу ступити, а довољна средства стављају ме у тај пријатан положај, да сваку поштовану муштерију могу не само по најновијој фазони, него и по врло солидној цени услужити, о чему ће се свака поштована муштерија најбоље сама уверити.

Молећи за што многобројнију посету јесам

У Руми, јула 1905. године.

С одличним поштовањем

819 4—20 **Ј. К. Дожудић.**

НЕКОЛИКО РЕЧИ
О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу за чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакомислености и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпречe време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити, који ће младиће о спољном животу добровољно, искрено и темељно поучити, неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем приобћити Али није доста, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком савесном специјалисти лечнику обратити, који о спољном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести.

Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод **др. Палоца, бившег болничког лечника, специјалисте** (Budapest VII. Kerepesi út 10.), где уз највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед досада чињеног и на толико хиљада болесника **са успехом изведеног начина лечења у целој монархији једини,** Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година др. **Палоци са његезим специјалним начином** лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне раке болести цеви за мокрење, бенике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), златну жилу, болести крви, болести кожне, те све болести женске. **За женске посебна чекаоница и посебан улаз.** Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити). Након докончаног лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: Др. **Палоц бивши болнички лечник, специјалиста** Budapest Kerepesi út 10. 128 24—

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Најбоље врсте плава камена и рафије. Сваковрсна семења детелине, репе пољске траве и т. д.

Најфинија зејтина, пиринча, јефтине кафе, ситна и крупна грожђа, бираних бадема и лешњика.

Минхенско шпатен пиво у флашама.

Највећи избор минералне свеже воде.

Разне сорти сирева. Фришких сардина и других разних риба.

ДЕЛИКАТЕСА и ШПЕЦЕРАЈА ТРГОВИНА

Љ. СТЕФАНОВИЋА СИН, НОВИ САД

Основана 1866. Главна улица бр. 27.

Телефон бр. 76.

Разна калифорнијска воћа праве манастирске шљивовице

Грчка лековита вина:

Mavrodaphne, Cypro, haier, Malvasier.

Сваки дан свежа путера за тој, са спахилука надвојводе Албрехта.

Најбоље врсте вина бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени.

147 27—

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.